

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

ННЦГО

Кафедра: **Історії та мовознавства**

Назва освітньої компоненти: **Історія України та української культури**

Код та назва спеціальності: **C1 Економіка та міжнародні економічні відносини**

Назва освітньої програми: **«Економіка підприємства»**

Код та назва спеціальності: **D1 Облік і оподаткування**

Назва освітньої програми: **«Облік, аудит та оподаткування»**

Код та назва спеціальності: **D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

Назва освітньої програми: **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

Код та назва спеціальності: **D3 Менеджмент**

Назва освітньої програми: **«ІТ-менеджмент», «Підприємництво», «Менеджмент організацій і адміністрування»**

Код та назва спеціальності: **D4 Публічне управління та адміністрування**

Назва освітньої програми: **«Публічне управління та адміністрування»**

Код та назва спеціальності: **D5 – Маркетинг**

Назва освітньої програми: **«Маркетинг»**

Рівень освіти: **Перший (Бакалаврський)**

Форма навчання: **Денна**

Курс: **2/ Семестр: 3**

Кількість кредитів ЄКТС: **3**

Форма підсумкового контролю: **Залік**

Розробник програми: Сніжко Ірина Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент, викладач

2 ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**

Галузь знань: **D Бізнес, адміністрування та право**

Обов'язкова/ Вибіркова: **Обов'язкова**

Курс: **1/ Семестр: 1** Загальний обсяг курсу: **90 годин** (3 кредити ЄКТС)

Обсяг контактних годин: **30 годин** (Лекції: 15 год, Семінари: 15 год)

Обсяг самостійної роботи: **60 год.**

3 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ПІБ викладача: **Сніжко Ірина Анатоліївна** (кандидат історичних наук, доцент)

Контактна інформація (email, телефон, кабінет): +38 (050) 40 29 881

e-mail: isnizhko@ukr.net snezhko@kart.edu.ua; ауд. 323, 3 корпус

Час консультацій: 14.00-15.00 (Понеділок, Середа)

Форми зв'язку: **Zoom** (ідентифікатор конференції 938 253 2584

код доступу: 408687)

4 МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета освітньої компоненти: Метою викладання освітньої компоненти «Історія України та української культури» є створення цілісного уявлення про історичний розвиток українського народу, сприяння формуванню історичної свідомості майбутніх спеціалістів, усвідомленню нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю, вихованню громадянського патріотизму, відповідальності за долю України.

Завдання освітньої компоненти: Основними завданнями вивчення освітньої компоненти «Історія України та української культури» є поглиблення системи знань з вітчизняної історії, формування навичок критичного осмислення історичної інформації, роботи з джерелами і літературою, вироблення власного ставлення до подій минулого, вміння застосовувати набуті знання з історії для того, щоб самостійно орієнтуватися в суспільно-політичних подіях.

5 КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Освітня компонента «Історія України та української культури» спрямована на розвиток низки компетентностей, особливо важливих для майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

освітня програма: «Економіка підприємства»

• **ЗК1** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

• **ЗК2** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

• **ЗК07.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

• **ЗК12:** Навички міжособистісної взаємодії.

• **ЗК13** Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань.

• **ЗК14:** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

• **ЗК15.** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

освітня програма: «Облік, аудит та оподаткування»

• **ЗК1:** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

• **ЗК2:** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

• **ЗК3:** Здатність працювати в команді.

• **ЗК4:** Здатність працювати автономно.

• **ЗК5:** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

• **ЗК6:** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

• **ЗК7:** Здатність бути критичним та самокритичним.

• **ЗК8:** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

• **ЗК11:** Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

• **ЗК12:** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

• **ЗК13:** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

• **ЗК14:** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

• **ЗК15:** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

• **ЗК16:** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших принципів недоброчесності.

освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»

• **ЗК1:** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- **ЗК2:** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК3:** Здатність планувати та управляти часом.
- **ЗК5:** Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

- **ЗК6:** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- **ЗК7:** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК8:** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- **ЗК9:** Здатність бути критичним і самокритичним.
- **ЗК10:** Здатність працювати у команді.
- **ЗК12:** Здатність працювати автономно.
- **ЗК13:** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ЗК14:** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **ЗК15:** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

освітня програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

- **ЗК1** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК2** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК5** Навики використання інформаційних та комунікаційних технологій

- **ЗК6** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- **ЗК7** Здатність працювати в команді.
- **ЗК8** Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- **ЗК10** Здатність діяти відповідально та свідомо.
- **ЗК11** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

- **ЗК12** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

- **ЗК13** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

освітня програма: «Маркетинг»

- **ЗК1** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ЗК2** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **ЗК3** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- **ЗК4** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- **ЗК5** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

- **ЗК6** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- **ЗК7** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, у тому числі для ринку транспортних послуг.

- **ЗК8** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- **ЗК9** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- **ЗК11** Здатність працювати в команді.

- **ЗК14** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- **ЗК15** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності (ФК):

освітня програма: «Економіка підприємства»

- **ФК5** Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

- **ФК7** Здатність застосовувати комп'ютерні технології обробки даних для вирішення економічних завдань, здійснення аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів

- **ФК12:** Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення

- **ФК16:** Здатність розуміння специфіки економічного функціонування підприємств залізничного транспорту, в тому числі залізничної галузі.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

освітня програма: «Облік, аудит та оподаткування»

- **СК10** Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

- **СК11** Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Спеціальні компетенції (СК):

освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»

- **СК01** Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

- **СК02.** Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. .

- **СК11** Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Спеціальні компетенції (СК):

освітня програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

- **СК1** Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- **СК6** Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог з нормативно-правових документів у сфері підприємництва та торгівлі.

- **СК9** Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

освітня програма: «Маркетинг»

- **СК5:** Здатність коректно застосовувати методи, прийоми та інструменти маркетингу, у тому числі в діяльність підприємств залізничного транспорту.

- **СК12:** Здатність обґрунтовувати, презентувати і впроваджувати результати досліджень у сфері маркетингу.

- **СК13:** Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в крос – функціональному розрізі (з врахуванням особливостей залізничної галузі).

- **СК15:** Здатність застосовувати сучасні маркетингові концепції, методи і технології в сфері залізничного транспорту для побудови ефективної системи маркетингового управління економічною діяльністю транспортних підприємств.

Програмні результати навчання (ПРН) (Очікувані результати):

освітня програма: «Економіка підприємства»

- **ПРН1:** Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

- **ПРН2:** Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

- **ПРН9:** Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- **ПРН14:** Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку
- **ПРН15:** Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
- **ПРН23:** Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.
- **ПРН24:** Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.
- **ПРН25:** Демонструвати здатність розуміти специфіку економічного функціонування підприємств залізничного транспорту, в тому числі залізничної галузі.

освітня програма: «Облік, аудит та оподаткування»

Програмні результати навчання (ПР)

- **ПР15:** Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.
- **ПР17:** Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.
- **ПР19:** Дотримуватися здорового способу життя, безпеки життєдіяльності співробітників та здійснювати заходи щодо збереження навколишнього середовища.
- **ПР20:** Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.
- **ПР21:** Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- **ПР22:** Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- **ПР23:** Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»

Програмні результати навчання (ПР)

- **ПР19:** Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- **ПР21:** Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- **ПР22:** Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ПР23:** Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

освітня програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Результати навчання (РН)

- **РН2:** Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності.

- **РН5:** Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі і біржової діяльності.

- **РН6:** Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

- **РН7:** Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

- **РН8:** Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких та торговельних структур.

- **РН9:** Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміщення як демократичної, соціальної та правової держави.

- **РН10:** Діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

- **РН21:** Застосовувати набуті знання для запобігання корупції та будь-яким проявам недоброчесності в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

освітня програма: «Маркетинг»

Програмні результати навчання (РН)

- **РН3:** Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу, у тому числі для підприємств залізничного транспорту.

- **РН11:** Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

- **РН12:** Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
- **РН13:** Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.
- **РН15:** Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.
- **РН18:** Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.
- **РН19:** Управляти маркетинговою діяльністю на залізничному транспорті з врахуванням особливостей галузі, а саме: аналізу і прогнозування ринку транспортних послуг, розрахунку витрат і встановлення тарифів на пасажирські і вантажні перевезення, планування і управління виробничими процесами в економічній діяльності транспортних систем.

6 ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Освітня компонента «Історія України та української культури» пов'язана з іншими технічними та гуманітарними освітніми компонентами. Вона спирається на знання та вміння здобувачів вищої освіти, отримані під час вивчення історії України та всесвітньої історії на доуніверситетському етапі навчання.

7 ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Знання з «Історії України та української культури» є базовими для наступних компонентів: «Політологія», «Історія залізничного транспорту», «Філософія», «Соціологія», «Правознавство», «Релігієзнавство», «Економічна історія» та ін.

8 ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітня компонента «Історія України та української культури» сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

• SDG 4: Якісна освіта.

Опис реалізації: Курс спрямований на постійне навчання та самовдосконалення, розвиток творчої ініціативи та самостійності, що є ключовими елементами якісної освіти та навчання впродовж життя.

• SDG 16: Мир, справедливість та сильні інститути.

Опис реалізації: Освітня компонента «Історія України та української культури» розвиває здатність ухвалювати рішення, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності. Вивчення психології конфлікту та толерантності сприяє мирній та ефективній соціальній взаємодії.

9 ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ЗМІСТ)

Курс складається з двох модулів, які охоплюють вісім тем.

Модуль 1. Україна з часів давніх слов'ян до кінця XVIII ст.

Тема 1. Вступ до курсу історії України та української культури

Короткий опис: Сутність історії та культури, їх взаємозв'язок у розвитку людського суспільства. Функції історії та культури. Значення вивчення історико-культурної спадщини. Історія України та української культури в контексті світової історії. Феномен української національної культури, її риси та ознаки. Принципи і методи вивчення минулого. Періодизація історії України та української культури й джерела їх вивчення.

Тема 2. Київська Русь, Галицько-Волинська держава: соціально-політичний і культурний розвиток.

Короткий опис: Слов'янський етногенез. Східнослов'янські племена і державно-племінні союзи VI – IX ст. Духовна та матеріальна культура слов'янських племен. Етногенез українського народу за даними сучасної науки. Формування та розвиток праукраїнського державного об'єднання «Руська земля». Перетворення Києва на державний центр східнослов'янських племінних союзів. Язичницькі вірування давніх слов'ян. Передумови та утворення Київської Русі. Становлення Давньоруської держави. Піднесення та розквіт Київської Русі. Політична роздробленість та монгольська навала. Запровадження християнства у Київській Русі, його вплив на духовну культуру. Розвиток писемності й освіти. Пам'ятки літератури Київської Русі. Архітектура й образотворче мистецтво. Галицько-Волинська держава - спадкоємиця Київської Русі. Соціально-політичний розвиток Галицько-Волинської держави. Духовна культура Галицько-Волинської держави.

Тема 3. Соціально-політичне та культурне життя в українських землях у складі Литви та Польщі (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)

Короткий опис: Боротьба Польщі, Литви та інших сусідніх держав за Україну. Становище українських земель під владою іноземних держав в XIV - XVI ст. Кревська унія 1385 р. Зростання впливу Польщі на Литву. Люблінська унія 1569 р. Берестейська унія 1596 р. Виникнення та генезис українського козацтва. Запорозька Січ. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI - на початку XVII ст. Українська культура в умовах литовсько-польського панування. Розвиток української мови та фольклору. Духовна культура українського народу. Освіта та наука, Києво-Могилянська колегія як вищий навчальний заклад західноєвропейського типу. Поширення наукових знань. Мистецтво українського Ренесансу.

Тема 4. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні в середині XVII – 80-х роках XVIII ст.

Короткий опис: Причини, характер та рушійні сили української революції 1648-1676 рр. Богдан Хмельницький. Утворення Української козацько-гетьманської держави. Історична оцінка Переяславського договору 1654 р. Руїна, її причини та наслідки. Гетьманщина у складі Російської імперії. Гетьманування І. Мазепи. Характер українсько-російських відносин у другій половині XVII ст. Правобережна Україна та Слобожанщина у другій половині XVII-XVIII ст. Поширення демократичних ідей в українській культурі. Козацька держава, її культура. Освіта і шкільництво Гетьманщини

та Слобідської України. Самобутні риси культури Запорізької Січі. Особливості культури українського бароко. Внесок гетьмана І. Мазепи у розвиток української культури. Конституція Пилипа Орлика. Розвиток барокового мистецтва. Козацькі літописи. Творчість Г. Скороводи.

Модуль 2. Україна у ХІХ – на початку ХХІ ст..

Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Українське національно-культурне відродження кінця ХVІІІ – початку ХХ ст.

Короткий опис: Політичне становище українських земель у ХІХ ст. Україна під владою Російської імперії. Західноукраїнські землі під владою Австро-Угорської імперії. Причини, передумови та періодизація українського національно-культурного відродження. Слобожанщина – центр національного відродження України. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Кирило-Мефодіївське товариство. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України. Суспільно-політичні та національні рухи в українських землях. Україна на початку ХХ ст. Утворення політичних партій. Революція 1905-1907 рр. в Україні. Українські землі в роки Першої світової війни. Галичина - український П'ємонт. Роль Івана Франка в національно-культурному русі. М. Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва. Традиція та «модерн» в українській культурі кінця ХІХ - початку ХХ ст.

Тема 6. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр. та її вплив на соціально-політичний і культурний розвиток суспільства.

Короткий опис: Падіння самодержавства. Розгортання національно-визвольного руху. Діяльність Центральної Ради. Культурний рух періоду Центральної Ради. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського: досягнення і поразки. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Театр. Відновлення Української Народної Республіки Директорією. Утворення Західноукраїнської республіки. Акт Злуки УНР і ЗУНР. Причини поразки Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр. та її значення.

Тема 7. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні у 1920-х –1980-х роках.

Короткий опис: Радянська форма української державності (УСРР). Україна в складі Політика «українізації» та її вплив на українську культуру. Літературний процес. Український театр Леся Курбаса. Індустріалізація в Україні та її результати. Примусова колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 рр. Суспільно-політичне життя в Україні. Масові репресії в 30-ті роки. Сталінський терор та його наслідки для української культури. Західноукраїнські землі в 20-30-х роках ХХ ст. Українське питання напередодні і в роки Другої світової війни. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Встановлення фашистського окупаційного режиму. Рух Опору. Визволення України від німецько-фашистських загарбників. Внесок

українського народу в розгром фашистської Німеччини та імперіалістичної Японії. Завершення Другої світової війни та її наслідки. Розвиток культури України під час Другої світової війни. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив перебудови на українську культуру. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси. Національна культура в умовах зростання національно-культурної ідентичності.

Тема 8. Суспільно-політичний і культурний розвиток України в 90-ті роки ХХ ст. – на початку ХХІ ст.

Короткий опис: Проголошення незалежної держави Україна. Суспільно-політичне життя українського народу. Економічний розвиток незалежної України. Помаранчева 2004 р. революція в Україні: сутність і наслідки. Революція гідності 2013-2014 рр. в Україні: сутність і значення. Основні напрями зовнішньої політики України на сучасному етапі. Здійснення курсу України на європейську інтеграцію.

Українська національна ідея – передумова розвитку національної культури в умовах нової соціальної реальності. Фактори зростання національної культурної самосвідомості. Перспективи розвитку української культури в сучасних умовах. Проблеми розвитку української культури в контексті глобалізації та ідеології глобалізму. Українська культура в ситуації постмодернізму. Специфічні риси українського постмодерну.

10 ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття передбачають активну участь, підготовку доповідей, та презентацій.

1. **Семінар 1.** Сутність історії та культури, їх взаємозв'язок у розвитку людського суспільства.

2. **Семінар 2.** Передумови та утворення Київської Русі. Становлення Давньоруської держави.

3. **Семінар 3.** Становище українських земель під владою іноземних держав в XIV - XVI ст.

4. **Семінар 4.** Українська революція 1648-1676 рр. та утворення Української козацько-гетьманської держави.

5. **Семінар 5.** Політичне становище українських земель у ХІХ ст.

6. **Семінар 6.** Українська Народна Республіка, її внутрішня і зовнішня політика.

7. **Семінар 7.** Україна в складі СРСР у 1920-х – 1980-х рр.

8. **Семінар 8.** Соціально-політичний розвиток незалежної Української держави в 90-ті роки ХХ – на початку ХХІ ст.

12 САМОСТІЙНА РОБОТА

Загальний обсяг самостійної роботи – 60 годин. Види завдань:

- Опрацювання теоретичного матеріалу (пошук, аналіз, структурування та відбір потрібної інформації з різних джерел).

- Наявність і повнота конспекту лекцій і тем, що виносяться на самостійний розгляд.

- Підготовка доповідей і виступів на теми, означені програмою курсу.
- Виконання індивідуальних завдань (реферативні роботи, есе).
- В умовах дистанційної/змішаної форм навчання – вчасне якісне виконання індивідуальних самостійних завдань в асинхронній формі роботи (платформа Moodle).

13 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДЕННА ФОРМА)

№ тиж.	Тема	Лекції, год	Семінари/Практичні, год	Самостійна робота, год	Всього, год	Модуль
1	Тема 1. Вступ до курсу історії України та української культури	2	2	6	10	Модуль 1
2	Тема 2. Київська Русь, Галицько-Волинська держава: соціально-політичний і культурний розвиток.	2	2	6	10	
3	Тема 3. Соціально-політичне та культурне життя в українських землях у складі Литви та Польщі (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	2	2	6	10	
4	Тема 4. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні в середині XVII – 80-х роках XVIII ст.	2	2	6	10	
5	Модуль 1	0	0	6	6	Контроль 1
Разом Модуль 1		8	8	30	46	
6	Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Українське національно-культурне відродження кінця XVIII – початку XX ст.	2	2	6	10	Модуль 2

7	Тема 6. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр. та її вплив на соціально-політичний і культурний розвиток суспільства	2	2	6	10	
8	Тема 7. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні у 1920-х –1980-х роках.	2	2	6	10	
9	Тема 8. Суспільно-політичний і культурний розвиток України в 90-ті роки ХХ ст. – на початку ХХІ ст.	1	1	6	8	
10	Підсумковий Модульний контроль	0	0	6	6	Контроль 2
Разом Модуль 2		7	7	30	44	
ВСЬОГО		15	15	60	90	

14 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Види: Доповіді, Повідомлення, Реферати, Есе.

Тематика:

1. Періодизація історії України та української культури й джерела їх вивчення.
2. Соціально-політичний розвиток Галицько-Волинської держави.
3. Українська культура в умовах литовсько-польського панування.
4. Обмеження та ліквідація української державності у другій половині XVII ст – першій половині XVIII ст.
5. Українське національно-культурне відродження кінця XVIII – початку ХХ ст.
6. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського
7. Україна в роки Другої світової війни.
8. Культурний розвиток України в 90-ті роки ХХ ст. – на початку ХХІ ст.

Вимоги: Дотримання Кодексу академічної доброчесності. Посилання на всі ресурси та джерела повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином.

15 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються студентоцентровані та інтерактивні методи здобуття освіти:

- Лекції, що включають формулювання уточнюючих запитань та короткі обговорення.
- Практичні семінари, що передбачають активну участь, доповіді, усні та письмові опитування.
- Тренінгові вправи, спрямовані на формування та закріплення навичок.
- Групова робота та обговорення (для розвитку здатності організовувати ефективну взаємодію в групі).
- Проекти (у формі реферативних робіт).
- Використання технологій дистанційного навчання на платформі Moodle та Zoom.

16 ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Освітня компонента складається з двох модулів. Контроль знань здійснюється з урахуванням кредитно-модульної системи та рейтингового оцінювання за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль (за кожен модуль – до 60 балів): Формується шляхом накопичення студентами балів за активність. Види: Відвідування лекцій, наявність і повнота конспекту, доповіді та повідомлення на семінарах, участь в обговореннях, усних опитуваннях, виконання індивідуальних завдань.

Модульний контроль (за кожен модуль – до 40 балів): Проводиться двічі на семестр у формі **модульного тестування** (20 питань у тесті, 2 бали за кожну вірну відповідь). Максимальна кількість – 40 балів за модуль.

Підсумковий контроль (Залік): Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Загальна підсумкова оцінка виставляється як **середнє арифметичне суми модульних оцінок**.

17 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить **100 балів за модуль** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів за модульне тестування).

Структура балів поточного контролю (максимум 60 балів за модуль):

1. **Відвідування лекцій:** Максимально **8 балів** (бали нараховуються залежно від кількості відвідуваних лекцій; у разі пропуску більше 50% лекцій, бали не нараховуються).

2. **Наявність і повнота конспекту:** Максимально **12 балів**.

3. **Доповіді на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум 1 доповідь впродовж модуля; передбачає розгорнуте викладення матеріалу, демонстрацію розуміння, самостійні висновки, відповіді на питання).

4. **Повідомлення на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум по 1 повідомленню на кожному семінарі впродовж модуля; передбачає коротке інформування про конкретний феномен/приклад).

5. **Участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, індивідуальних завданнях (загальна активність):** Максимально **20 балів** (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля). *Додаткові бали:* Участь у науково-практичних конференціях (до 15 балів).

Модульне тестування (Максимум 40 балів за модуль): Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань, 2 бали за вірну відповідь).

Переведення оцінки (згідно з Положенням УкрДУЗТ):

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Якщо середнє арифметичне модульних оцінок становить FX, або відповідає оцінкам B чи D, а студент бажає покращити результат, він може скласти залік, відповівши на питання зі списку.

18 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Академічна доброчесність: Порухення Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ є серйозним порушенням. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Визначення плагіату та його наслідків: Очевидний плагіат у роботах оцінюється 0-3 балами. Кваліфікаційна робота (як приклад) не повинна

містити академічний плагіат, фабрикації та/або фальсифікації. **Правила цитування:** Посилання на всі ресурси та джерела (у рефератах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. **Правила поведінки на заняттях:** Очікується активна участь у лекціях (формулювання уточнюючих запитань, критичних зауважень) та на семінарах. У разі спільної роботи, потрібно зазначити ступінь участі інших студентів.

19 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, функції та методологія історії України та української культури.
2. Історичні джерела та їх різновиди.
3. Базові елементи культури. Складові духовної культури.
4. Функції культури.
5. Проблема походження слов'янських народів. Східнослов'янські племена в 7 – 9 ст.
6. Передумови виникнення держави у східних слов'ян.
7. Прийняття християнства та його історичне значення для Київської Русі.
8. Основні етапи політичної історії Київської Русі (кінець 9 – 40-і рр. 13 ст.)
9. Причини та наслідки феодалної роздробленості Київської Русі.
10. Давньоруські літописи.
11. Церковна архітектура Київської Русі.
12. Література і освіта в Київській Русі
13. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця Київської Русі.
14. Україна в складі Великого князівства Литовського.
15. Братства та їх роль в розвитку освіти і культури.
16. Києво-Могилянська академія
17. Соціально-економічне та політичне становище українських земель під владою Речі Посполитої в другій половині 16 – першій половині 17 ст.
18. Виникнення та діяльність українського козацтва.
19. Створення Запорізької Січі та її адміністративний устрій.
20. Причини, характер і рушійні сили Української національної революції 1648 – 1676 рр.
21. Основні етапи і результати Української національної революції 1648 – 1676 рр.
22. Формування та адміністративний устрій Української козацької держави в другій половині 17 ст.
23. Переяславська Рада 1654 р., «Березневі статті» та їх оцінки в історичній літературі.
24. Період «Руїни»: причини, сутність, наслідки.
25. Утворення та розвиток Слобідської України в другій половині 17 – першій половині 18 ст.
26. Історична оцінка діяльності гетьмана Івана Мазепи.
27. Внутрішній устрій Гетьманщини наприкінці 17 – 18 ст.

- 28 Обмеження та ліквідація української автономії у 18 ст.
29. Григорій Сковорода – просвітитель, філософ, поет.
- 30 Архітектура українського бароко.
31. Козацькі літописи.
32. Передумови та основні етапи українського національно-культурного відродження наприкінці 18 – 19 ст.
33. Розвиток освіти наприкінці 18 – на початку 19 ст.
34. Українська архітектура кінця 18 – першої половини 19 ст.
35. Діяльність гуртка «Руська трійця».
36. Цілі та діяльність Кирило-Мефодіївського братства.
37. Національний рух в Україні в другій половині 19 ст. Діяльність громад.
38. Українська мова і література 19 ст.
39. Творчість Т. Г. Шевченка – поета.
40. Становлення театрального мистецтва в 19 ст.
41. Політичне становище в Україні після повалення самодержавства.
42. Місце та роль Центральної Ради в Українській національно-демократичній революції (1917 – 1918 рр.). УНР.
43. Держава гетьмана Павла Скоропадського (1918 р.)
44. Внутрішня та зовнішня політика Директорії (1918 – 1920 рр.)
45. Створення та діяльність Західноукраїнської Народної Республіки.
46. Причини поразки українських державницьких сил в національно-демократичній революції 1917 – 1920 рр.
47. Створення СРСР та правовий статус Радянської України.
48. Радянське державне будівництво в Україні в 1920 – 1930 рр.
49. Театральне мистецтво 1920-х років.
50. Українське кіно 1920-30 х років.
51. Встановлення тоталітарного режиму в Україні в 1930-ті роки.
52. Літературне життя України 1920-х років.
53. «Розстріляне відродження».
54. Політичне становище Західної України в 20-ті – 30-ті рр. ХХ ст.
55. Українська культура у роки Другої світової війни.
56. Українське питання в міжнародних відносинах напередодні та на початку Другої світової війни.
57. Виникнення та діяльність ОУН та УПА.
- 58 УРСР в Другій світовій війні.
59. Політичне становище України в другій половині 50-х – 60-х рр. 20 ст.
60. «Шістдесятники» у боротьбі за національно-культурне відродження України.
61. Дисидентський рух в Україні в 50-х – 80-х рр. 20 ст.
62. Особливості перебудови в Україні у другій половині 80-х роках 20 ст. Причини невдач реформ.
63. Акт проголошення незалежності України та його історичне значення.
64. Становлення багатопартійності в Україні у 90-ті рр. 20 ст.

65. Причини та наслідки економічних реформ в Україні у 90-ті рр. 20 ст.
66. Прийняття Конституції України 1996 р. та її значення.
67. Розбудова політичної системи Української держави в 90-х рр. 20 – на початку 21 ст.
68. Основні напрямки зовнішньої політики незалежної України в 90-х рр. 20 – на початку 21 ст.
69. Підсумки та уроки Помаранчевої революції 2004 р. в Україні.
70. Причини і спрямованість Революції гідності в Україні.

20 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. 5-те вид., доп. К.: Академвидав, 2014. – 720 с.
2. Бокань В. Історія культури України: навч. посіб. К.: МАУП, 2002. – 256 с.
3. Воронянський О. В. Історія України: навч. посіб. Х.: Парус, 2008. – 543 с.
4. Греченко В.А. Історія України. Модульний курс: навч. посібник Х. : Торсінг плюс, 2009. – 383 с.
5. Закович М.М. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посіб. К. : Знання, 2007. – 567 с.
6. Історія України: конспект лекцій/ О.П. Гужва, К.Е. Колісник та ін. – Х.: УкрДАЗТ, 2014. – 67 с.
7. Історія України: навч.-метод. посіб. для семінарських занять/ В.М. Литвин, А.Г. Слюсаренко, В.Ф. Колесник та ін. – К.: Знання-Прес, 2006. – 460 с.
8. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : курс лекцій К., 2005. – 576 с.
9. Кормич Л.І. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття: навч. посіб. – 3-є вид., доп. і перероб. Х.: Одиссей, 2002. – 479 с.
10. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2006. – 422 с.
11. Світлична В.В. Історія України: навч. посібник/За ред. Ю.М. Алексєєва. 7-є вид. К.: Каравела, 2015. – 392 с.
12. Шейко В.М. Історія української культури Х., 2001. – 413 с.

Додаткова література:

1. Грушевський М. Ілюстрована історія України: Нове доповнене видання. Донецьк: ТОВ ПКФ “БАО”, 2003. – 733с.
2. Грушевський М. Історія України-Русі. В 11т. 20 кн. К.: Наук. думка, 1995. - 544 с.
3. Даниленко В.М. Сталінізм на Україні/ В.М. Даниленко, Г.В. Касьянов, С.В. Кульчицький. К: Либідь, 1991. – 344 с.

4. Іванченко Р. Історія без міфів: Бесіди з історії української державності: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: МАУП, 2006. – 622с.

5. Історія України в особах: IX – XVIII ст./ М. Котляр, Н. Яковенко, П. Сас та ін. К.: Україна, 1993. – 576 с.

6. Історія України в особах: XIX – XX ст./ І. Войцехівська, В. Аблицов, О. Божко та ін. К.: Україна, 1995. – 479 с.

7. Конституція гетьмана П. Орлика: метод. вказівки з дисципліни «Історія України» для студентів денної форми навчання/ О.П. Гужва, В.М. Щербак, Л.М. Близнюк, Т.М. Саламатіна, О.О. Литвиненко, І.В. Толстов, Г.Ф. Арбузов. Х.: УкрДАЗТ, 2014. –76 с.

8. Мала енциклопедія етнодержавознавства. К.: Генеза, 1996. – 942 с.

9. Смолій В. Богдан Хмельницький: Хроніка життя та діяльності/ В. Смолій, В. Степанков. К.: Либідь, 1994. – 502 с.

10. Шаповал Ю.І. Людина і система (Штрихи до портрета тоталітарної доби в Україні) К.: Ін-т нац. відносин і політології, 1994. – 272 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Репозитарії академічних текстів Українського державного університету залізничного транспорту: <http://lib.kart.edu.ua/>

2. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії. – Режим доступу: <http://history.vn.ua/book/>.

3. Український історичний журнал. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua>

4. Український журнал. – Режим доступу: <http://ukrzurnal.eu>

5 Громадський проект «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт». – Режим доступу: <http://likbez.org.ua/uk>

6. «Навчальні матеріали онлайн. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/kulturologiya/>

21 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для забезпечення освітнього процесу використовуються:

- Навчальні мультимедійні аудиторії; комп'ютерні класи; бібліотека, у тому числі читальна зала.

- Технічне та програмне забезпечення для дистанційних технологій здобуття освіти.

- **Онлайн-платформи:** Віртуальні дистанційні онлайн курси, доступні в системі дистанційного здобуття освіти – навчальній платформі **Moodle** УкрДУЗТ.

- Для дистанційного здобуття освіти в синхронному режимі використовується функціонал платформи відеоконференцій **Zoom**.

- В умовах воєнного стану: генератори, потужні зарядні станції, мобільні пауербанки для забезпечення енергетичних потреб; обладнане бомбосховище.

- Система дистанційного навчання створена для інтеграції студентів із обмеженими функціональними можливостями.

22 ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

ПБ: Сніжко Ірина Анатоліївна Науковий ступінь, посада: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та мовознавства
Контактні дані: isnizhko@ukr.net snezhko@kart.edu.ua;
+38 (097) 53 47 031

23 ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

06.02.2026 р.

A handwritten signature in black ink, appearing to be the name 'Irina Snizhko', written in a cursive style.